

CON AMORE

LEIF DJURHUUS SAMLING

IN VANITAS VERITAS

MØDET MED SAMLEREN

AF SANNE FLYVBERG, KURATOR PÅ DJURHUUS COLLECTION

Enhver samling er et spejl af sin samler, siger man, og lad mig med det samme sige, at allerede første møde med Leif Djurhuus vidnede om en mand, der befandt sig godt i kontrasternes grænseland. Da vi mødtes, var det på et kontor, hvor sagsmapper lå side om side med kunstværker. En bunke papirer i vindueskarmen ved siden af den polske kunstner Robert Kusmirowskis skib til dødsriget: en lille, slidt træbåd med et skelet ombord. Bag ruden var bagtæppet virkelighedens skibe – dog knap så morbide: DFDS-færgerne i Københavns Nordhavn, nærmere betegnet Oslobåden. Ingen tvivl om, at kunst og liv var dybt forbundet i denne mands liv.

At flytte på kunsten, røre ved den og have den som del af sin håndgribelige virkelighed på kontoret – ikke just noget, man er vant til som kunsthistoriker. Og sådan er jeg flere gange kommet til kort med mine forestillinger om kunsten efter mit møde med Leif – ikke bare på grund af den pludselige nærhed. Som kunsthistorikere arbejder vi med at definere kunsten, at sætte ord på den og trække transhistoriske og teoretiske linjer. Men vi er også vant til, at de værker, vi møder, er udvalgt til vores bøger og derigennem også legitimeret – ikke bare som kunst, men som kunst, der kan noget. Leif forklarer mig, at han har et særligt hjerte for kunsten i vækstlaget. De unge kunstnere, der stadig ikke er begyndt at gentage sig selv, men som søger og prøver og tør. Om kunstneren bliver til noget på sigt, kan kun tiden vise. I øvrigt er han ikke så interesseret i etiketten, for kunst bestemmer selv, hvornår det er kunst, siger han.

Næste stop var bygningen i Valby, og i løbet af de næste måneder indhentede vi værker fra adskillige lagre og stillede dem på hylder, formalistiske malerier og stringente conceptværker side om side med skulpturer af smeltet plastik, en tatoveret computer eller et blodigt kranium gemt væk i en orange plastiktaske fra Esprit. Og så var der alle kasserne med alverdens ting og sager. Jeg måtte spørge op til flere gange, om det, jeg stod med i hånden, var kunst. Det, der ikke var kunst, kom i kælderen til den også voksende samling af loppemarkedsfund og kuriositeter. Herfra var det så bare at sortere og kategorisere kunstlageret så godt, vi kunne – omkring et par tusind værker.

FORGÆNGELIGHEDENS FAKTUM

Nogle mener, at kunst kendetegnes ved, at den ikke gør nogen nytte. Nogle ville nok mene det samme om livet: At det måske bare er en lang meningsløs march mod døden. I forbindelse med sin udstilling *Gentfærd* på ARoS har Christian Lemmerz udtalt, at man kan forestille

Taylor McKimens
Cactus Tangle, 2007
 Olie på lærred / oil on canvas
 117 x 145 cm

Enrique Metinides
Jesus Bazaldua Barber, a telecommunications engineer, fatally electrocuted by more than 60.000 volts whilst installing a new phone line. Toluca, Mexico, 29. January, 1971
 Sort/hvid foto / black and white photo
 51 x 61 cm

sig vores magtesløshed og uvidenhed over for døden som den største grund til, at der overhovedet laves kunst. At Leif Djurhuus også er fascineret af døden, ses tydeligt i hans samling, og som kronen på værket har han allerede på forhånd bestilt sin gravsten hos Lemmerz. Allerhelst ville han have den på forhånd, så han kan nyde den, inden han skal herfra. Liv og død hænger sammen.

Forgængeligheden og også vores forfængelige krumspring i livet har fascineret kunsten i lange tider. "Vanitas" forbinder man nok særligt med en bestemt type nordeuropæisk maleri fra 1600-tallet, der viser opstillinger af kranier, frugter og timeglas, og billederne er et udmærket springbræt ind til noget af det, der er på spil i denne kunstsamling. "Vanitas" betyder forfængelighed på latin, og i maleriet hænger den nøje sammen med forgængeligheden. Forfængeligheden ligger i menneskets sanser og den overflod og glansbilledetrang, vi fristes af i livet. Men ingen skønhed undslipper forfaldet, og selvom de overdådige buketter, madretter og frugtklaser ligger på dyre fade, vidner den døde natur i billederne om, at alt forgår: Kranier og knogler er stillet op ved siden af den sansepirrende overflod, og af og til ligger der døde insekter eller overmodne frugter i kanten af billederne.

Det moderne samfund er et samfund i overflod: Overflod af mad, overflod af tøj og smykker, overflod af materialer, medier og reklamer – og derfor også overflod af skrald og forfald. Mange unge kunstnere indkorporerer overfloden i deres kunst og transformerer den til nye og nogle gange småbizarre udtryk som i amerikanske Derraindrops jagttrofæ: Et kronhjortehoved, der har fået malet sit gevir i neonfarver og påsat plastikbriller, der spiller technomusik. Ting, der burde stritte i forskellige retninger, sættes sammen og fastholdes i sin egen skævhed. I Taylor McKimens maleri *Cactus Tangle* bliver et sådant uskont rod samlet i en moderne stillebenopstilling af flere kaktus, der vokser ukontrolleret iblandt afkast af cigaretskod, dartpile og kasettebånd. Hos Jodie Carey er vanitas'en forvredet i skulptur, hvor roser og knogler ikke er opstillet på et bord, men vokser inden i en søjle af borde, der er sat oven på hinanden. Intet sted bliver døden dog mere eksplicit i samlingen end i Enrique Metinides fotografier af dødsulykker, hvor trafikuheld og gasekspllosioner er fanget i en mærkelig forevigelse, der er både æstetisk og frastødende på samme tid. Også Dash Snows fotografier fra den amerikanske undergrund konfronterer os med scenarier, som de fleste nok hellere ville lukke øjnene for; Ku Klux Klan, der lever i bedste velgående, de hjemløse, der vælter formålsløst rundt i byrummet, eller kunstneren selv, der ligger smurt ind i blod efter en slåskamp. Alt sammen er livet på kanten til det endelige øjeblik, hvor det kan gå galt, og nogen kan miste livet.

ABSURDE HISTORIER

Samlingen rummer også mange portrætter af mennesket, der undersøger sin egen identitet. Portrætterne manifesterer "noget", et træk ved mennesket, selv om det så er at udtrykke behård nihilisme som

i et af Jes Brinchs malerier, der forestiller en figur, hvis hovedskal er vipplet bagud som et låg, der afslører, at der ingenting er inden i mennesket. Der er helt tomt. Det er sorgeligt, men det er bestemt også humoristisk – i al sin absurditet. Chris Johansons tragikomiske figurer er et kapitel for sig, som de bevæger sig igennem byrum og landskaber og søger efter en højere mening, der ganske enkelt ikke er der. De går alle rundt og snakker og overbeviser sig selv om rigtigheden i det, de siger og gør. "Christ IS real", siger en kvinde med foldede hænder, som om hun er nødt til at forsikre sig selv om det, alt imens figurer på andre billeder beder til Allah, dyrker yoga, dyrker sex eller sniffer coke. Hvert individ sin sandhed – men fælles for dem er, at de søger efter den. Johanson har som mange andre af samlingens unge amerikanske kunstnere haft sin ungdom i undergrundsmiljøer som skater- og graffitimiljøet, hvor kunstneriske fællesskaber opstod som alternativ til samfundets konventioner.

Og så er der kunstnerne, der i kølvandet på krig og undertrykkelse bærer præg af desillusioneringen ved at opdage, at autoriteterne ikke nødvendigvis fortæller sandheden om et lands historie. Polske Robert Kusmirowski leder efter historien igennem replikaer og foretager tidsrejser igennem kunsten. Han konstruerer bunkere, kirkegårde og portrætter, der ser gamle ud uden at være det og altså fortæller levende om en fortid, der aldrig har eksisteret. Også i sydafrikanske William Kentridges film og tegninger behandles historien, blot på en helt anden måde. Hans figurer Soho Eckstein og Felix Teitlebaum er personificeringer på Sydafrikas samfund, og igennem kunstnerens tegneteknik, hvor han tegner og visker ud på den samme tegning for at lave et sammenhængende forløb af begivenheder, viser han landets dilemma med sin egen fortid som apartheidstyre. Hvordan det er tvunget til at huske og glemme på samme tid. En nation, der som så mange andre har lidt under menneskets drift mod magt og vælde. Men kunsten skildrer, at selv overdådige buketter visner, og det hovmodige menneskes handlinger viser sig at få fatale følger.

AFTRYKKET AF SAMTIDEN

Jo mere jeg har pakket ud og arkiveret på Leif Djurhuus' samling, jo mere er det gået op for mig, at en kunstsamling består af både kærlighed til kunst og kærlighed til at samle. Kunstammeret er kendt som et privat mikrokosmos af det universelle makro. I Renæssancen samlede man sammen af verdens forekomster. Udover naturalier som planter og sten indsamlede man eksemplarer af det menneskeskabte, f.eks. kunst. Djurhuus' kunstammer er ikke et kuriositetskabinet i denne forstand, men det er en indsamling af billeder på samtiden, udtrykt igennem kunsten og udvalgt af samleren i en slags subjektiv encyklopædi. Værkerne trækker utallige referencer bagud i kunsthistorien. Til popkunstens inddragelse af billeder fra reklamer og tegneserier, til den abstrakte ekspressionismes brede malerstreg, til surrealismens interesse for den frie underbevidsthed, men også længere tilbage til

Chris Johanson
 Untitled, (Christ is Real), 2000
 Akryl på papir / acrylic on paper
 36 x 30 cm

Middelalderens maleri, som det ses hos bl.a. Richard Colman og Kusmirowski. Citaterne er mange, helt tydeligt i TM Davys *Kalup, Reclining Nude*, hvor en sort transvestit ligger tilbagelænet på en divan som i utallige venusskildringer i kunsthistorien. Stort set alt er tilladt i samtidskunsten, og det ses i arkivet af denne mangfoldige samling.

Leif kalder selv samlingen tilfældig, men dog synes der at være en tydelig fællesnævner. Langt de fleste værker handler nemlig om individet, der forsøger at navigere rundt i en verden, hvor de store værdiers troværdighed er under hårdt pres. Regering, religion, historie og identitet er udskiftelige størrelser, og det præger kunstnerne. I stedet for at læne sig op ad autoriteterne undersøger de verden på egen hånd: Byen, kroppen, seksualiteten, historien, materialerne, og hvad det alt sammen kan bruges til. Selv om mange af værkerne kan virke provokerende, er provokationen ikke kun målet i sig selv; det er også en måde at konfrontere samfundet og reagere på det. Værkerne munder ud i vidt forskellige historier – humoristiske, absurde, morbide, beskidte eller erotiske – skønne som uskønne. Rammende for hvad Leif Djurhuus selv forbinder med genkendelige (om end ofte overdrevne) aftryk af den moderne eksistens.